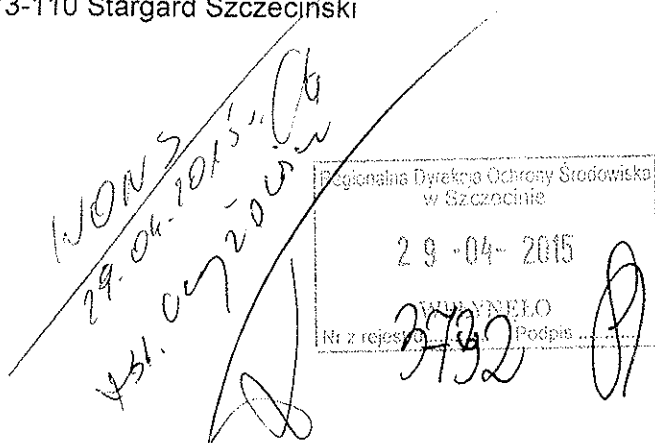

Michał Magdziak
ul. Wojska Polskiego 50B/3
73-110 Stargard Szczeciński

Stargard Szczeciński, dnia 24 kwietnia 2015r.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Szczecinie**
ul. Jagiellońska 32
70 – 382 Szczecin

Odpowiadając na wezwanie z dnia 19 lutego 2015 r., znak: WONS-OŚ.431.9.2014.AC, do uzupełnienia przedłożonego przez mnie raportu o oddziaływaniu na obszar natura 2000 inwestycji polegającej na Budowie fermy nerek o wielkości 38,75 DJP na dz. nr 213/5, obr. Gudysz, gm. Boleszkowice, w zakresie wskazanym w ww. wezwaniu, informuję:

Ad 1 Określić obszar oddziaływania inwestycji.

Obszar oddziaływania inwestycji na środowisko, na skutek przyjętych rozwiązań technicznych, technologicznych i projektowych, będzie ograniczał się jedynie do terenu, do którego Inwestor posiada tytuł prawny.

Ad 2 Na załączniku graficznym przedstawić 5 powierzchni badawczych, o których jest mowa w raporcie oraz scharakteryzować ekosystemy, w których zostały zinwentaryzowane gatunki ptaków wyszczególnione w załączonych do raportu tabelach uwzględniając w szczególności gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Należy również określić w jaki sposób prowadzone były obserwacje terenowe. W przypadku wyznaczenia transektów badawczych, należy przedstawić ich przebieg na załączniku graficznym, w odniesieniu do poszczególnych powierzchni badawczych.

Informuję, iż 5 powierzchni badawczych, o których jest mowa w raporcie, przedstawiono w Załączniku nr 2 do przedłożonego raportu.

W przypadku powierzchni badawczej nr 1 (działka i bezpośredni rejon planowanej inwestycji) inwentaryzację prowadzono na obszarze boru sosnowego, gruntów ornych użytkowanych rolniczo, nieużytkach oraz niewielkiego zbiornika o pochodzeniu antropogenicznym z niewielkim szuwarem trzcinowym porastającym jego brzegi. Inwentaryzacje w obszarach Natura 2000 (powierzchnie 2 – 5) prowadzone były w obszarach dolin rzecznych ze znacznym udziałem łąk o różnym charakterze, częściowo zalewanych, ze zróżnicowanym udziałem zadrzewień, zakrzewień śródpolnych i szuwarów trzcinowych, fragmentach i obrzeżach lasów mieszanych, zagajników sosnowych, lasów olsowych porastających bagienne siedliska w dolinach rzek.

Metodykę prowadzenia prac terenowych – obserwacji fauny opisano w rozdziale 4.1.

Nieprecyzyjnie sformułowany zapis dotyczący prowadzenia obserwacji na powierzchni nr 2 (Ostoja Witnicko-Dębniańska PLB320015) wzdłuż wyznaczonego transektu odnosi się do inwentaryzacji prowadzonej w 2013 r. W celu uzyskania dokładniejszego wyniku inwentaryzacji w sezonie lęgowym w 2014 r. na tej powierzchni zrezygnowano z prowadzenia obserwacji wyłącznie po wytyczonym wcześniej transekcie, obejmując tym samym większy obszar poddany inwentaryzacji.

Ad 3 *Określić wpływ inwestycji na cenne wartości przyrodnicze występujące w opisanych w raporcie obszarach powołanych w myśl art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz 627 ze zm.), natomiast w odniesieniu do opisywanych obszarów Natura 2000 uwzględnić poniższe kwestie:*

- a) *wskazać gatunki ptaków z Załącznika I do Dyrektywy Ptasiej, chronione siedliska przyrodnicze z Załącznika I do Dyrektywy Siedliskowej oraz siedliska gatunków roślin i zwierząt wymienione w Załączniku II ww. Dyrektywy stanowiące przedmioty ochrony w wymienionych w raporcie obszarach Natura 2000.*

Informuję, iż w rozdziale 4.2. przedstawiono w tabelach gatunki ptaków stwierdzonych podczas prowadzonych kontroli na danych powierzchniach badawczych, wśród których pogrubioną czcionką wymieniono gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. W rozdziale 4.2.1 poświęconemu wyłącznie gatunkom ptaków wymienionym w Załączniku I ww. dyrektywy zestawiono w tabeli owe gatunki wraz z lokalizacją stwierdzeń zarówno na terenie inwestycji i jej najbliższym otoczeniu, jak i w poszczególnych obszarach Natura 2000. Ponadto wszystkie gatunki ptaków, które wymienione są w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, występujące w granicach opisywanych obszarów Natura 2000, zestawiono w rozdziale 3.1.

W granicach obszaru Dolna Odra PLH320037 stwierdzono następujące typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, będące przedmiotami ochrony dla tego obszaru:

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion	2,00
3270	Zalewane muliste brzegi rzek	0,20
4030	Suche wrzosowiska (Calluno-Genisition, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylon)	0,10
6120	Cieplolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae)	0,50
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)	3,00
6430	Ziolorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziolorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)	2,00
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	4,00
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)	4,00
9130	Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)	0,50
9160	Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum)	1,00
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	0,57
9190	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (Betulo-Quercetum)	1,63
91D0	Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino)	0,01
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion)	4,00
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)	0,20
91I0	Cieplolubne dąbrowy (Quercetalia pubescenti-petraeae)	1,00

W granicach obszaru Gogolice-Kosa PLH320038 stwierdzono następujące typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, będące przedmiotami ochrony dla tego obszaru:

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion	11,00
6120	Ciepolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae)	0,70
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea)	20,60
9130	Zyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)	0,11
9160	Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum)	3,52
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	12,68
9190	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (Betulo-Quercetum)	0,24
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion)	10,00
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)	0,16

W granicach obszaru Ujście Warty PLC080001 stwierdzono następujące typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, będące przedmiotami ochrony dla tego obszaru:

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion	2,00
3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników Ranunculion fluitantis	0,01
3270	Zalewane muliste brzegi rzek	1,90
6120	Ciepolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae)	0,10
6210	Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea)-priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków	0,30
6430	Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)	0,20
6440	Łąki selemicowe (Cnidion dubii)	1,30
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	0,25
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	0,20
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion)	2,50
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)	0,01

W przypadku pozostałych obszarów Natura 2000, tj. Dolina Dolnej Odry PLB320003 i Ostoja Witnicko-Dębniańska PLB320015 nie podaje się rodzajów siedlisk, będących przedmiotami ochrony danego obszaru. Obszary te nie zostały powołane dla ochrony siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej.

- b) przedstawić skrócony opis wymagań siedliskowych dla gatunków zwierząt i siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w wymienionych w raporcie obszarach Natura 2000,

Tab. 1. Wymagania siedliskowe gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000: Ostoja Witnicko-Dębniańska PLB320015, Ujście Warty PLC080001, Dolina Dolnej Odry PLB320003, będących obszarami specjalnej ochrony ptaków.

Lp	Gatunek	Przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000			Wymagania siedliskowe
		PLB320015	PLC080001	PLB320003	
1	Batalion <i>Philomachus pugnax</i>		+	+	Mokradła, bagienne doliny rzeczne, rozległe podmokłe łąki. Gniazdo: zagłębienie w suchym miejscu wśród bagien, pod osłoną roślinności
2	Bąk <i>Botaurus stellaris</i>			+	Zbiorniki wodne z szuwarami-jeziora, stawy hodowlane, starorzecza; podmokłe trzcinowiska. Gniazdo: platforma z trzciny ukryta wśród szuwarów
3	Bielaczek <i>Mergus albellus</i>			+	Wody śródlądowe: jeziora, stawy hodowlane, duże rzeki i przybrzeżne wody Bałtyku, zalewy przymorskie. Gniazdo: w dziupli po dzięciole czarnym lub w skrzynce lęgowej w pobliżu wody
4	Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	+	+	+	Stare drzewostany w sąsiedztwie zbiorników, rzek, na wybrzeżu morskim. Gniazdo: zbudowane z gałęzi w koronie starego drzewa
5	Błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>			+	Turzycowiska, torfowiska, podmokłe łąki, obrzeża bagien oraz krajobraz rolniczy (łany rzepaku, zbóż). Gniazdo: pod osłoną roślinności, z gałęzi, wyścielone suchymi trawami.
6	Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>			+	Trzcinowiska przy zbiornikach, starorzeczach, torfiankach i gliniankach oraz zarośla wiklinowe. Gniazdo: ukryta w szuwarach platforma z patyków i trzciny
7	Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	+			Lasy w pobliżu zbiorników i rzek (również lasy górskie). Gniazdo: w koronie lub rozwidleniu drzewa, platforma zbudowana z gałęzi
8	Czapla biała <i>Egretta alba</i>		+		Zbiorniki zaporowe, tereny zalewowe dolin rzecznych, stawy hodowlane. Gniazdo: platforma z gałęzi, liści, łądyg w trzcinach, na krzewach/drzewach
9	Derkacz <i>Crex crex</i>		+	+	Żyzne tereny uprawne, wilgotne łąki, pastwiska, turzycowiska i torfowiska w dolinach rzek. Gniazdo: czarka z traw, turzyc, dobrze ukryte w wysokiej kępie trawy
10	Gęgawa <i>Anser anser</i>	+			Stawy hodowlane, jeziora z szerokim pasem szuwarów, bagna w dolinach rzek, starorzecza. Gniazdo: na wyspie lub w trzcinach-kopiec z materiału roślinnego

11	Jarzębka <i>Sylvia nisoria</i>		+		Śródłukowe, śródpolne zadrzewienia i zakrzewienia (często kolczaste), doliny rzek, skraje lasów, młode uprawy leśne, nasłonecznione zakrzaczone zbocza. Gniazdo: nisko w gęstym, często kolczastym krzewie-koszyczek z traw, łądyg
12	Kania czarna <i>Milvus migrans</i>	+	+	+	Obrzeża lasów liściastych, mieszanych, w pobliżu zbiorników i w dolinach rzek. Gniazdo: zbudowane z gałęzi, wyścielone trawami i odpadkami w rozwidleniu bocznych konarów drzewa liściastego, rzadziej iglastego
13	Kania ruda <i>Milvus milvus</i>	+		+	Obrzeża lasów w pobliżu zbiorników i rzek, tereny rolnicze. Gniazdo: w rozwidleniu gałęzi, z Patków, wyścielone trawą i odpadkami różnego rodzaju
14	Kropiatka <i>Porzana porzana</i>		+	+	Mokradła, bagna, jeziora i stawy hodowlane. Gniazdo: płytka czarka z roślin wodnych, w gęstych szuwarach
15	Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i>		+	+	Bagniste brzegi płytkich zbiorników z szuwarami, starorzecza, bagna i mokradła. Gniazdo: płaski kopiec z materiału roślinnego umieszczonego w płytkej wodzie, szuwarach lub na wysepce
16	Łęczak <i>Tringa glareola</i>			+	Śródleśne torfowiska wysokie otoczone borami bagiennymi; przeloty-na mulistych brzegach wód. Gniazdo: wyścielony trawami dołek w kępie turzyc
17	Mewa czarnogłowa <i>Larus melanocephalus</i>			+	Wyspy rzeczne, jeziora i stawy hodowlane, zbiorniki zaporowe, żwirownie. Gniazdo: na suchym podłożu, wyścielone materiałem roślinnym, w koloniach innych mew
18	Mewa mała <i>Larus minutus</i>			+	Bujne szuwary na obrzeżach płytkich jezior, bagienne doliny rzeczne i tereny zalewowe. Gniazdo: zwykle na stałym gruncie lub kożuchu roślinności, z materiału roślinnego
19	Podróżniczek <i>Luscinia svecicia</i>			+	Zadrzewienia, zakrzewienia w bagnistych dolinach rzek, obrzeża zbiorników, młode olsy, łożowiska. Gniazdo z materiału roślinnego, na ziemi, w zagłębieniu pod osłoną roślinności
20	Puchacz <i>Bubo bubo</i>	+		+	Urozmaicone tereny; na nizinach zasiedla stare drzewostany w sąsiedztwie terenów otwartych (bagien, łąk). Gniazdo: w gnieździe innego ptaka lub na ziemi.
21	Rybitwa białoczelna <i>Sterna albifrons</i>		+	+	Na śródłodziu zasiedla piaszczyste wyspy rzeczne, zbiorniki zaporowe, żwirownie i inne zbiorniki. Gniazdo w płytkim zagłębieniu ze skąpą wyściółką
22	Rybitwa białowasa <i>Chlidonias hybrida</i>		+		Bagienne doliny rzek, płytkie stawy hodowlane, zbiorniki zaporowe z pływającą roślinnością wodną. Gniazdo: platforma z materiału roślinnego na płytkej wodzie, w szuwarach lub roślinności pływającej
23	Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>			+	Starorzecza, torfianki, stawy i jeziora z niskimi szuwarami. Gniazdo: płaski kopiec z materiału

					roślinnego na roślinności wodnej.
24	Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>			+	Wyspy rzeczne, zbiorniki naturalne, zaporowe pokryte niską roślinnością. Gniazdo: na plażach i piaszczystych lub porośniętych niską roślinnością wyspach
25	Rybołów <i>Pandion haliaetus</i>			+	Jeziora w sąsiedztwie starych borów. Gniazdo: platforma z gałęzi na sośnie
26	Sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>			+	Miasta, kamieniołomy, rozległe stare lasy. Gniazduje w niszy na budynku, budce lub zajmuje gniazdo innego ptaka.
27	Ślepowron <i>Nyctorinax nyctorinax</i>		+		Wyspy porośnięte krzewami na stawach rybnych, łozowiska, zarośla i zadrzewienia nad brzegami rzek, zbiorników zaporowych
28	Uszatka błotna <i>Asio flammeus</i>			+	Torfowiska niskie, bagna, mokradła, podmokłe łąki w dolinach rzek z rzadkimi zakrzaczeniami. Gniazdo: zagłębienie z materiałem roślinnym, ukryte w trawach i trzcinach
29	Wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>		+	+	Torfowiska niskie z turzycami, na torfowiskach węglanowych zasiedla szuwały kłoci wiechowatej, słonawy-nadmorskie zbiorowiska szuwarowo-łakowe. Gniazdo w kępie turzycy, zbudowane z liści tej rośliny
30	Zielonka <i>Porzana parva</i>			+	Jeziora, stawy hodowlane, mokradła i bagna. Gniazdo: płytka czarka z roślin wodnych, ukryte w szuwarach
31	Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>			+	Rzeki, strumienie, brzegi stawów i jezior. Gniazdo: w norze wygrzebanej w urwistym brzegu
32	Żuraw <i>Grus grus</i>	+	+	+	Bagniste obrzeża stawów, jezior, mokradła, śródpolne zabagnienia, podmokłe olsy, łągi. Gniazdo: ukryte wśród roślinności, kopiec z materiału roślinnego, na płytkiej wodzie

Tab. 2. Wymagania siedliskowe gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000: Ostoja Witnicko-Dębniańska PLB320015, Ujście Warty PLC080001, Dolina Dolnej Odry PLB320003, będących obszarami specjalnej ochrony ptaków.

Lp.	Gatunek	Przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000			Wymagania siedliskowe
		PLB320015	PLC080001	PLB320003	
1	Mopek <i>Barbastella barbastellus</i>		+		Związany z terenami leśnymi, latem kryje się najczęściej w szczelinach pni drzew, pod odstającą korą, jak również w kryjówkach sztucznych, np. szczelinach w ścianach i dachach budynków, za okiennicami, a nawet w mostach. Zimuje w chłodnych podziemiach, zwłaszcza dużych fortyfikacjach ceglanych i betonowych, tunelach dawnych kopalń i obiektach przemysłowych, piwnicach, nielicznie również w jaskiniach, wyjątkowo w dziuplach drzew.
2	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	+	+		Duże stawy i jeziora, ale również w bardzo małych zbiornikach wodnych, nawet w okresowych, szybko wysychających kałużach i koleinach dróg polnych.
3.	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	+	+		Większość stanowisk przypada na wolno płynące rzeki. Osiedla się także na brzegach jezior, bagnach, rowach melioracyjnych itp. Bobry lubią, gdy w pobliżu mają pod dostatkiem ulubionej bazy pokarmowej, którą stanowi głównie drewno miękkich drzew. Preferują nizinny krajobraz żyznych dolin rzecznych.
4	Kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i>		+		Występuje tylko na dębach szypułkowych i bezszypułkowych. Preferuje dobrze nasłonecznione, ponad 100-letnie drzewa, rosnące pojedynczo lub w niewielkich skupiskach. Lubi też stare, dobrze prześwietlone dąbrowy. Spotkać go można tylko na żywych drzewach.
5	Kóзка <i>Cobitis taenia</i>		+		Żyje w rzekach, stawach i jeziorach, szczególnie w miejscach o piaszczystym, kamienistym, rzadziej mulistym dnie. Żyje przy dnie, chętnie zagrzebuje się w podłożu tak, że widać jej tylko oczy i płetwę

				ogonową.
6	Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>		+	Żyje w rwących potokach z czystą, dobrze natlenioną wodą, rzekach i jeziorach z kamiennym lub żwirowo-kamiennym dnem oraz słonawych wodach estuariów dużych rzek.
7	Żółw błotny <i>Emys orbicularis</i>	+		Nieduże, zarastające jeziora, leśne oczka wodne, bagna, gęsto zarośnięte i trudno dostępne starorzecza, duże stawy oraz wolno płynące rzeczki z gęstą roślinnością.
8	Kiełb białopłetwy <i>Romanogobio albipinnatus</i>		+	Wody płynące Europy Środkowej i Wschodniej. W Polsce spotykany w dorzeczu Wisły i Odry.
9	Minóg białorzeczny <i>Lampetra fluviatilis</i>		+	Przybrzeżne wody europejskie od południowych wybrzeży Norwegii do wybrzeży północnych Włoch. W okresie tarła wpływa do rzek.
10.	Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>		+	W Polsce gatunek ten zasiedla górne odcinki wód płynących. Najczęściej można go spotkać w dopływach górnej i dolnej Wisły o zimnej i dobrze natlenionej wodzie.
11	Zalotka większa <i>Leucorhinia pectoralis</i>		+	Tereny torfowisk lub podobne: bagniska, oczka leśne, jeziora o bagnistych brzegach.
12	Wydra europejska <i>Lutra lutra</i>	+	+	Brzeg Bałtyku, nad brzegami rzek, potoków, stawów i jezior.
13	Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>		+	Wilgotne łąki, moczary, lasy łęgowe.
14	Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>		+	Zamieszkuje wody słabo natlenione, zazwyczaj w zbiornikach o mulistym dnie z wodą stojącą i wolno płynącą, np. w rowach melioracyjnych, kanałach, odnogach rzek, starorzeczach, stawach.
15	Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteini</i>		+	Zamieszkuje głównie w dziuplach drzew, rzadziej w skrzynkach lęgowych dla ptaków. Samce zamieszkują przeważnie samotnie, samice w niewielkich koloniach, często zmieniających kryjówki.
16	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>		+	Zamieszkuje głównie w osiedlach ludzkich, latem kryjąc się na dużych strychach, wieżach kościelnych i w innych budowlach. Zimuje w piwnicach, fortyfikacjach, opuszczonych kopalniach, w jaskiniach.
17	Trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>		+	Zasiedla wolno płynące nizinne i równinne czyste wody o piaszczystym dnie, jak większe strumienie, rzeki i kanały.
18	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>		+	Stare, dziuplaste drzewa z obszernymi próchnowiskami, są jej jedynym środowiskiem życia. Silnie preferowane są drzewa rosnące w nasłonecznieniu.
19	Różanka pospolita <i>Rhodeus sericeus amarus</i>		+	Występuje w spokojnych rejonach dolnych partii rzek, zatokach o mulistym dnie, starorzeczach, rozlewiskach oraz zarośniętych jeziorach.
20	Łosoś szlachetny		+	Tarliska w górnym biegu rzek o wodzie

	<i>Salmo salar</i>				zimnej, czystej i dobrze natlenionej o kamienistym dnie.
21	Skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	+			Występuje w czystych wodach biejących oraz w jeziorach.

c) przedstawić opis zmian w obszarach Natura 2000 jakie mogą zaistnieć w przypadku pojawienia się norki w środowisku przyrodniczym,

Planowane do zastosowania na projektowanej fermie nowoczesne systemy zabezpieczeń praktycznie niwelują możliwość przypadkowego przenikania hodowlanej norki amerykańskiej do środowiska. Zakładając jednak taką hipotetyczną możliwość, konieczne jest uwzględnienie występowania w środowisku naturalnych konkurentów tego ssaka, jak również dziko żyjących osobników norki amerykańskiej pochodzących z populacji, które zostały wypuszczone w XX wieku na terenie byłego ZSRR i rozszerzyły swój zasięg na inne europejskie kraje. Wydra (*Lutra lutra*) jest jednym z naturalnych konkurentów norki amerykańskiej. Dzięki większym rozmiarom ciała i ściślejszą specjalizacją w eksploatacji zasobów pokarmowych dostępnych w środowisku wodnym gatunek ten dominuje nad norką amerykańską. Dziko żyjąca norka amerykańska występuje na terenie obszaru Natura 2000 Ujście Warty PLC080001, nie można wykluczyć jej występowania również w sąsiadujących obszarach Natura 2000, jakimi są m. in. Dolna Odra PLH320037 i Dolina Dolnej Odry PLB320003. Pod koniec lat 90. ubiegłego wieku na terenie Parku Narodowego „Ujście Warty” przeprowadzono badania drapieżnictwa norki amerykańskiej, w trakcie których wykazano, iż liczebność niektórych gatunków ptaków wodnych (np. łyska – najczęściej padająca ofiarą norki, czy kaczka krzyżówka) zmniejszyła się nieznacznie podczas ostatnich dekad lub jedynie podlegała fluktuacjom. Zmiany te nie zbiegły się w czasie z pojawieniem się w tym rejonie norki amerykańskiej. Może to więc świadczyć o tym, iż wahania liczebności ptaków występujących w obszarze Ujście Warty, jak i sąsiadujących z nią obszarach, są spowodowane również innymi czynnikami, ponadto gatunki te są w stanie udźwignąć straty spowodowane presją norki. Zatem zbiegłe z hodowli norki amerykańskie poddawane byłyby presji zarówno przez wydrę jak i swoich dziko żyjących odpowiedników. Uwzględniając ponadto zmiany morfologiczne, jakie zaszły w trakcie wielopokoleniowej hodowli norki amerykańskiej, m. in. zmiany w okrywie włosowej nie przystosowanej do przebywania tych zwierząt w naturalnym środowisku, nie przewiduje się wywarcia znaczącego, negatywnego wpływu na gatunki będące przedmiotami ochrony w omawianych obszarach Natura 2000. Hipotetyczne przeniknięcie osobników hodowlanych norki nie wpłynie na stan zachowania czy zubożenie siedlisk będących przedmiotem ochrony tych obszarów.

d) określić zagrożenia dla przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000 bazując na aktualnych standardowych formularzach danych dla poszczególnych obszarów,

Standardowe formularze danych przedstawiają następujące zagrożenia dla przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000:

Dolna Odra PLH320037: Zmiany w siedliskach spowodowane zmianami w gospodarce rolnej (np. zarzucenie pasterstwa) prowadzące np. do uruchomienia procesu sukcesji. Pozyskiwanie zwierząt, kłusownictwo. Zanieczyszczenia wód oraz powietrza i składowanie odpadów. Prace regulacyjne w dolinie Odry, prowadzące do zniszczenia chronionych siedlisk. Zagrożenie ze strony polskiej i niemieckiej spowodowane jest rozbudową drogi wodnej Szczecin – Schwedt – kanał Hohenzaten. Poważnym zagrożeniem może być zanieczyszczenie organiczne i chemiczne wód stanowiących miejsce żerowania nocka łydkowłosego, zwłaszcza niekorzystny spływ biogenów z terenów użytkowanych rolniczo, a otaczających ostoję. Wysoki poziom pierwiastków biogennych może prowadzić do zarastania cieków i zbiorników wodnych co uniemożliwi żerowanie nockowi łydkowłosemu nad lustrem wody i przyczyni się do zmian w strukturze entomofauny preferowanej przez ten gatunek (wodne owady z rodziny ochotkowatych Chironomidae oraz chruściki Trichoptera). Innym zagrożeniem mogą być niewłaściwie prowadzone prace regulacyjne w dolinie Odry prowadzące do zmian bądź zniszczenia siedlisk stanowiących żerowiska nocka łydkowłosego. Uwaga: Dolina podlega działaniom z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Istniejące obiekty i urządzenia związane z ochroną przeciwpowodziową wymagają utrzymywania ich w należyтым stanie technicznym. Prace z zakresu ochrony przeciwpowodziowej dotyczą różnych fragmentów doliny rzecznej. Przy ich wykonywaniu powinna zostać zachowana dbałość o utrzymanie dobrego stanu ekologicznego doliny i nie pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych i gatunków, których ochrona jest celem utworzenia obszaru Natura 2000.

Dolina Dolnej Odry PLB320003: Największe zagrożenia dla obszaru to zanieczyszczenia wód produktami pochodzenia rolniczego, przemysłowego i komunalnego i kłusownictwo.

Ostoją Witnicko-Dębniąńska PLB320015: Gospodarka leśna, wydobywanie ropy i gazu na pn. od obszaru, procesy odwadniania ekosystemów torfowisk niskich, mszarnych i przejściowych oraz wysokich. Rybacka penetracja jezior dzierzawionych przez PZW oraz spływ nawozów z pól nasila procesy eutrofizacji zbiorników dystroficznych i powoduje wydeptywanie stale tych samych fragmentów fitocenoz mszarnych; natomiast łowiectwo i kłusownictwo jest przyczyną penetrowania siedlisk. Poważnym zagrożeniem jest rozbudowana kopania ropy i jej pola eksploatacyjne w pobliżu ostoi.

Gogolice-Kosa PLH320038: Zarastanie muraw napiaskowych – miejsc istotnych dla rozrodu żółwi. Zmiany stosunków wodnych i zanieczyszczenia wody. Utworzenie sztucznego zbiornika retencyjnego w celu poprawy stosunków wodnych zalewu rzeki Myśli i rozwoju turystyki, w szczególności sportów wodnych, zwłaszcza kajakarstwa. Ponadto nadmierne pozyskiwanie ryb i kłusownictwo.

Ujście Warty PLC080001: Do najistotniejszych zagrożeń wpływających na obszar i występujące na jego terenie elementy europejskiego dziedzictwa przyrodniczego należą: ograniczenie powierzchni koszonych łąk i wypasanych pastwisk, w tym kserotermicznych oraz związana z tym sukcesja roślinności, zmiany reżimu wodnego obszarów zalewowych polegające na ograniczeniu długości trwania i wielkości zalewu, juwenalizacja lasów i niedostatek martwego drewna, ekspansja obcych gatunków roślin i zwierząt. Uwaga: wykonywanie koniecznych prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej dotyczy różnych fragmentów doliny rzecznej i powinno się odbywać z uwzględnieniem wymogów ochrony

siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, których ochrona jest celem utworzenia obszaru Natura 2000.

- e) *dokonać oceny wskaźników zidentyfikowanych oddziaływań w odniesieniu do obszarów Natura 2000 (utrata, przerwanie ciągłości, zakłócenie, zmiany w kluczowych elementach obszaru)*

Oddziaływanie planowanej inwestycji zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji przy prawidłowym funkcjonowaniu (sprawny system zabezpieczeń uniemożliwiający przenikanie hodowlanej norki amerykańskiej do środowiska) nie będzie oddziaływać na Obszary Natura 2000, ich stan zachowania, nie wpłynie na utratę / degradację chronionych siedlisk, nie przyczyni się do zmian w kluczowych elementach obszaru. Zagrożenia oddziałujące w znaczącym dla tych obszarów stopniu, mogących przyczynić się do zmian lub degradacji cennych siedlisk roślin i zwierząt zostały zidentyfikowane w standardowych formularzach danych i przedstawionych w powyższym punkcie. Planowana inwestycja nie będzie powodować przerwania ciągłości, zakłócenia stanu zachowania istniejących populacji i siedlisk roślin i zwierząt. Jak wykazały badania przeprowadzone w latach 90. XX wieku na terenie Parku Narodowego „Ujście Warty”, zakłócenia i zmiany w liczebności populacji gatunków ptaków związanych z wodami nie zbiegły się w czasie z pojawieniem się norki amerykańskiej na tym obszarze, spowodowane są również innymi czynnikami. Oddziaływania, jakie mogą w sposób znaczący wpłynąć na omawiane obszary Natura 2000 związane są m.in. z nieprawidłowo prowadzonym gospodarowaniem wodami (prowadzenie prac regulacyjnych w dolinie Odry, prowadzące do zniszczenia chronionych siedlisk), gospodarką rolną, kłusownictwem czy też składowaniem odpadów. Planowana inwestycja nie wiąże się z żadnym oddziaływaniem tego typu.

Ad 4 Określić, w jakich okolicznościach na wyznaczonych powierzchniach badawczych obserwowane były gatunki ptaków wyszczególnione w tabelach załączonych do raportu (przelot, lęgowisko, żerowanie, odpoczynek itp.)

Wszystkie gatunki ptaków, podczas kolejnych przeprowadzonych kontroli, obserwowane były podczas odpoczynku, żerowania i przelotów. Gatunki obserwowane wyłącznie podczas przelotów (bez sprecyzowania miejsca rozpoczęcia i zakończenia przelotu lub o zaobserwowanym miejscu zakończenia lotu) oznaczone zostały na mapach nr 1 – 5 w Załączniku nr 2 do przedłożonej „Oceny oddziaływania...”. Pozostałe oznaczenia na ww. mapach dotyczą najczęstszych stwierdzeń danego gatunku dokonywanych podczas kolejnych przeprowadzonych kontroli. Każdemu stwierdzonemu gatunkowi, na podstawie badań terenowych, przypisano kategorię lęgowości, które przedstawiono w Tabelach 1 – 5 przedłożonej „Oceny oddziaływania...”. Przyjęto następujące kategorie lęgowości:

- A – gniazdowanie możliwe
- B – gniazdowanie prawdopodobne
- C – gniazdowanie pewne

Ad 5 Załączyć dane literaturowe wskazujące na brak negatywnego wpływu norki amerykańskiej na środowisko przyrodnicze, na które powołuje się autor raportu.

Dane literaturowe, którymi posiłkował się autor w trakcie pisania przedmiotowego raportu nie wskazują na brak negatywnego oddziaływania norki amerykańskiej na środowisko przyrodnicze a jedynie, na podstawie wyciągniętych z nich wniosków, wskazują na pospolite już występowanie norki amerykańskiej na opisywanym terenie i pokazują możliwości adaptacyjne środowiska naturalnego po dokonanej już inwazji norki.

Literatura i materiały źródłowe:

- 1) Błoszyk J., Walkowiak M., Zgrabczyńska E. 2005. *American mink in polish national parks. Abstracts of international conference: Mammals - synantropic, synurbic, alien and invasive species*. Poznań: 13
- 2) *Analiza oddziaływania norki amerykańskiej i szopa pracza na populacje zwierzyny drobnej w województwach lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim*. 2009: Stacja Badawcza – Ośrodek Hodowli Zwierzyny ZG PZŁ w Czempiniu
- 3) Majewski P. 1986. *Breeding ecology of the Mallard on a flooded area of the Warta river mouth, Poland*. *Wildfowl* 37: 88-103
- 4) Kuczyński L. 1999. *Biologia rozrodu kaczki krzyżówki Anas platyrhynchos w Rezerwacie Słońsk*. Praca doktorska, Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Poznań
- 5) Bartoszewicz M. 2003. *Wpływ norki amerykańskiej Mustela vison na ptaki wodne a strategia ich ochrony w Parku Narodowym "Ujście Warty"*. Praca doktorska. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków

Ad 6 Oszacować możliwość wystąpienia oddziaływania na wartości przyrodnicze będące przedmiotami ochrony w ww. obszarach Natura 2000 w kontekście skumulowanym.

Informuję, że nie przewiduje się żadnego skumulowanego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i jego komponenty. O kumulacji oddziaływań można mówić jeżeli ładunek substancji oraz energii wprowadzanych do środowiska z innych istniejących lub planowanych do realizacji przedsięwzięć może faktycznie się kumulować i spowodować przekroczenie standardów jakości środowiska poza terenem do którego wnioskodawca ma tytuł prawny. Standardy jakości środowiska są to według Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (art. 3 pkt 34), poziomy dopuszczalne substancji lub energii oraz pułap stężenia ekspozycji, które muszą być osiągnięte w określonym czasie przez środowisko jako całość lub jego poszczególne elementy przyrodnicze.

W przypadku przedmiotowej inwestycji nie przewiduje się wprowadzania ścieków do ziemi lub wody co opisano w pkt. 7.a.b. przedłożonego raportu. W związku z powyższym nie ma konieczności obliczania lub analizowania stanu wód powierzchniowych lub składu gleby w otoczeniu przedmiotowego przedsięwzięcia

Ad 8 Sprecyzować zapis w raporcie wskazujący, iż: „w przypadku wystąpienia poważnej awarii, biorąc pod uwagę niewielką skalę i natężenie produkcji, jak i odległość od granicy działki inwestycyjnej do najbliższych cennych ekosystemów, również nie przewiduje się znaczącego wpływu na cenne ekosystemy...”. Należy również określić, jakie sytuacje awaryjne mogą zaistnieć w wyniku funkcjonowania przedsięwzięcia, które w znacząco negatywny sposób będą oddziaływać na sieć hydrologiczną występującą w sąsiedztwie terenu inwestycyjnego.

Inwestor winien opracować i posiadać plany działań w sytuacjach awaryjnych. Zgodnie z przedstawioną przez Inwestora koncepcją obiekt będzie posiadać takie rozwiązania techniczne, technologiczne i organizacyjne, które zabezpieczą środowisko przed potencjalnym skażeniem lub zanieczyszczeniem będącym skutkiem ewentualnego wystąpienia poważnych awarii.

W przypadku budowy i użytkowania przedmiotowej fermy nerek zgodnie z przedstawioną wcześniej specyfikacją nie przewiduje się wystąpienia skutków takiego rodzaju poważnej awarii, która miałaby jakikolwiek wpływ na sieć hydrologiczną występującą w sąsiedztwie terenu inwestycyjnego. Na terenie inwestycji Inwestor nie planuje budowy infrastruktury, która mogłaby stanowić potencjalne zagrożenie dla środowiska gruntowo – wodnego lub lokalnej sieci hydrologicznej.

Ad 9 Wyjaśnić, na podstawie jakich danych literaturowych obliczono wskazaną w raporcie roczną produkcję obornika oraz wyjaśnić, dlaczego wartość ta jest tak bardzo zaniżona w stosunku do ilości obornika liczonej dla tej grupy zwierząt przy uwzględnieniu aktualnych przepisów prawa, w tym rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. nr 17, poz. 142 ze zm.).

Odchody jako materiał organiczny dostarczają materii organicznej do gleby w relatywnie małej koncentracji w porównaniu z nawozem mineralnym. Odchody z intensywnej produkcji zwierząt futerkowych zwłaszcza nerek charakteryzują się dużą zawartością suchej masy do ok. 85% s.m.

Planowane kompostowanie obornika (forma obróbki tlenowej) ze względu na wysoką porowatość masy poddanej procesowi, na co wpływa wysoki stopień napowietrzenia kompostowanej masy (30% - 50%) i wysoką temperaturę fazy termofilnej (60°-70°), będzie stosunkowo eliminacją ewentualnych patogenów oraz ograniczy emisję substancji odorogennych, charakterystycznych dla kompostowania beztlenowego. Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 14 grudnia 2012r. odchody norcze nie są odpadem, a zgodnie z ustawą o nawozach i nawożeniu stosowanie w/w odchodów jest zgodne z prawem.

Ilość obornika od jednej samicy z przychówkiem na rok wynosi ok. 15 kg x 3120 samic stada podstawowego daje nam około 46800kg odchodów, są to dane z doświadczeń hodowlanych, które pokrywają się z wynikami badań prof. Małgorzaty Sulik AR-Szczecin.

